

# מתמטיקה למדעי החיים

שטחים

אמיר יהודיוף

הפקולטה למתמטיקה, הטכניון

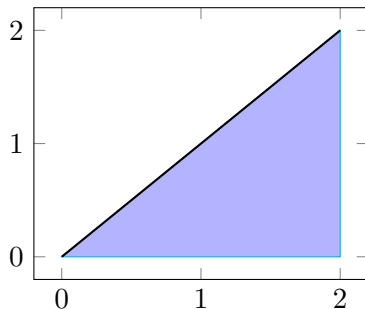
מדידות של שטחים ונפחים מופיעות בתחומים רבים

נתאר דרך למדוד שטחים של צורות מורכבות

## דוגמא

דוגמא: השטח הכלוא בין הגרף של  $f(x) = x$  לציר ה  $x$  בין 0 ל 2

$$\int_0^2 x dx \text{ סימון:}$$

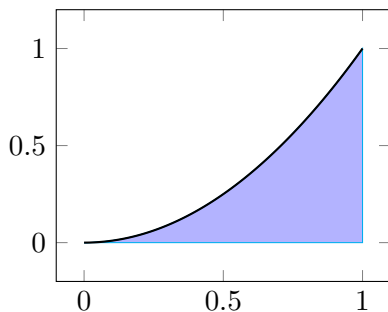


מה השטח?

## דוגמא

דוגמא: השטח הכלוא בין הגרף של  $x^2$  לציר ה  $x$  בין 0 ל 1

$$\text{סימון: } \int_0^1 x^2 dx$$

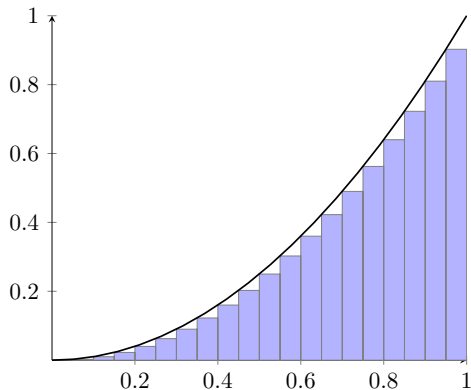


מה השטח?

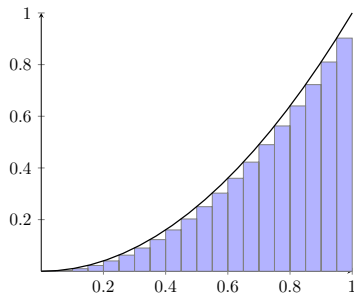
## דוגמא

מהו השטח הכלוא בין הגרף של  $x^2$  לציר ה  $x$  בין 0 ל 1 ? מהו  $\int_0^1 x^2 dx$  ?

מהו השטח הכלוא בין הגרף של  $x^2$  לציר ה  $x$  בין 0 ל 1 ? מהו  $\int_0^1 x^2 dx$  ?  
 קירוב: השטח הוא בערך סכום שטחי המלבנים



מהו השטח הכלוא בין הגרף של  $x^2$  לציר ה  $x$  בין 0 ל 1 ? מהו  $\int_0^1 x^2 dx$  ?  
 קירוב: השטח הוא בערך סכום שטחי המלבנים



חילקנו את  $[0, 1]$  ל 20 קטעים וקיבלנו 20 מלבנים עם

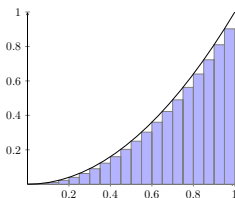
- בסיס באורך  $1/20$

- גבהים  $0, (1/20)^2, (2/20)^2, \dots, (19/20)^2$

- שטחים  $0, 1/20^3, 2^2/20^3, 3^2/20^3, \dots, 19^2/20^3$

מהו  $\int_0^1 x^2 dx$  ?

קירוב: השטח הוא בערך סכום שטחי המלבנים

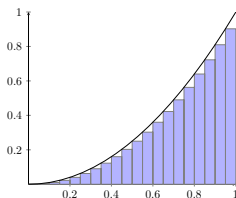


חילקנו את  $[0, 1]$  ל 20 קטעים וקיבלנו 20 מלבנים  
 עם שטחים  $0, 1/20^3, 2^2/20^3, 3^2/20^3, \dots, 19^2/20^3$



מהו  $\int_0^1 x^2 dx$  ?

קירוב: השטח הוא בערך סכום שטחי המלבנים



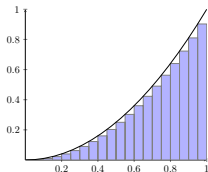
חילקנו את  $[0, 1]$  ל 20 קטעים וקיבלנו 20 מלבנים  
 עם שטחים  $0, 1/20^3, 2^2/20^3, 3^2/20^3, \dots, 19^2/20^3$

סכום שטחי המלבנים  $\approx$  שטח

$$= \frac{1}{20^3} (1 + 2^2 + 3^2 + 4^2 + \dots + 19^2) = \frac{2470}{20^3} \approx 0.3$$

מהו  $\int_0^1 x^2 dx$  ?

קירוב: השטח הוא בערך סכום שטחי המלבנים



אם נחלק ל 50 חלקים במקום 20

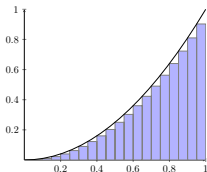
- הקירוב יהיה טוב יותר

- שטחי המלבנים הם  $0, 1/50^3, 2^2/50^3, 3^2/50^3, \dots, 49^2/50^3$

$$\text{שטח} \approx \frac{1}{50^3} (1 + 2^2 + 3^2 + 4^2 + \dots + 49^2) \approx 0.32$$

מהו  $\int_0^1 x^2 dx$  ?

קירוב: השטח הוא בערך סכום שטחי המלבנים



אם נחלק ל 50 חלקים במקום 20

- הקירוב יהיה טוב יותר

- שטחי המלבנים הם  $0, 1/50^3, 2^2/50^3, 3^2/50^3, \dots, 49^2/50^3$

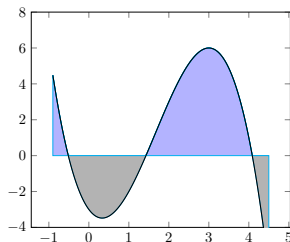
$$\text{שטח} \approx \frac{1}{50^3} (1 + 2^2 + 3^2 + 4^2 + \dots + 49^2) \approx 0.32$$

השטח האמיתי מתקבל כגבול והוא שליש  $\int_0^1 x^2 dx = \frac{1}{3}$

# הכללה

בהנתן פונקציה  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  השטח הכלוא בין הגרף של  $f$  לציר ה- $x$  בין  $a$  ל- $b$  מסומן ב

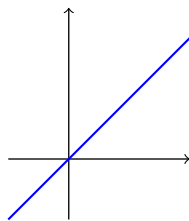
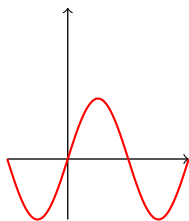
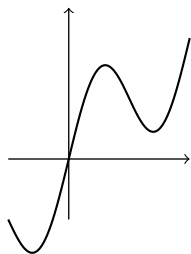
$$\int_a^b f(x) dx$$



השטח הכחול (מעל) חיובי והאפור (מתחת) שלילי

א. לכל  $a, b$  ממשיים מתקיים

$$\int_a^b f(x) + g(x) dx = \int_a^b f(x) dx + \int_a^b g(x) dx$$



א. לכל  $a, b$  ממשיים מתקיים

$$\int_a^b f(x) + g(x) dx = \int_a^b f(x) dx + \int_a^b g(x) dx$$

ב. לכל  $a, b, c$  ממשיים מתקיים

$$\int_a^c f(x) dx = \int_a^b f(x) dx + \int_b^c f(x) dx$$

## שמירה על סדר

אם  $f(x) \geq 0$  לכל  $x$  אז לכל  $a, b$  מתקיים

$$\int_a^b f(x) dx \geq 0$$

## שמירה על סדר

א. אם  $f(x) \geq 0$  לכל  $x$  אז לכל  $a, b$  מתקיים

$$\int_a^b f(x) dx \geq 0$$

ב. אם  $f(x) \geq g(x)$  לכל  $x$  אז לכל  $a, b$  מתקיים

$$\int_a^b f(x) dx \geq \int_a^b g(x) dx$$



## אי שיויון המשולש

לכל  $a, b$  מתקיים

$$\left| \int_a^b f(x) dx \right| \leq \int_a^b |f(x)| dx$$

נובע מ  $|x_1 + x_2| \leq |x_1| + |x_2|$

## התחלה וסוף

מוסכמה: לכל  $a, b$  מתקיים

$$\int_a^b f(x) dx = - \int_b^a f(x) dx$$

## שטח כפונקציה

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  נגדיר פונקציה חדשה: לכל  $a \leq x \leq b$

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

## שטח כפונקציה

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  נגדיר פונקציה חדשה: לכל  $a \leq x \leq b$

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

תכונה:  $F$  רציפה גם אם  $f$  חסומה (אפילו אם לא רציפה)  
הסבר?

## שטח כפונקציה

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  נגדיר פונקציה חדשה: לכל  $a \leq x \leq b$

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

תכונה:  $F$  רציפה גם אם  $f$  חסומה (אפילו אם לא רציפה)  
הסבר?

דוגמאות:

$$\int_0^x t dt = \text{שטח של משולש} = \frac{1}{2}x^2 \text{ א.}$$

## שטח כפונקציה

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  נגדיר פונקציה חדשה: לכל  $a \leq x \leq b$

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

תכונה:  $F$  רציפה גם אם  $f$  חסומה (אפילו אם לא רציפה)  
הסבר?

דוגמאות:

א.  $\int_0^x t dt =$  שטח של משולש  $= \frac{1}{2}x^2$

ב. אינטגרל של פונקצית מדרגה זו פונקציה רציפה

## משפט יסודי

משפט יסודי של חדו"א): לכל  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה, הפונקציה  $F: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  המוגדרת על ידי

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

היא גזירה ובנוסף  $F'(x) = f(x)$

## משפט יסודי

משפט יסודי של חדו"א): לכל  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה, הפונקציה  $F: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  המוגדרת על ידי

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

היא גזירה ובנוסף  $F'(x) = f(x)$

הסבר:

$$F'(x) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{F(x+h) - F(x)}{h}$$



## משפט יסודי

משפט יסודי של חדו"א): לכל  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה, הפונקציה  $F: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  המוגדרת על ידי

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

היא גזירה ובנוסף  $F'(x) = f(x)$

הסבר:

$$\begin{aligned} F'(x) &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{F(x+h) - F(x)}{h} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\int_a^{x+h} f(t) dt - \int_a^x f(t) dt}{h} \end{aligned}$$

## משפט יסודי

משפט יסודי של חדו"א): לכל  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה, הפונקציה  $F: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  המוגדרת על ידי

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

היא גזירה ובנוסף  $F'(x) = f(x)$

הסבר:

$$\begin{aligned} F'(x) &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{F(x+h) - F(x)}{h} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\int_a^{x+h} f(t) dt - \int_a^x f(t) dt}{h} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\int_x^{x+h} f(t) dt}{h} \end{aligned}$$

## משפט יסודי

משפט (יסודי של חדו"א): לכל  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה, הפונקציה  $F: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  המוגדרת על ידי

$$F(x) = \int_a^x f(t) dt$$

היא גזירה ובנוסף  $F'(x) = f(x)$

הסבר:

$$\begin{aligned} F'(x) &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{F(x+h) - F(x)}{h} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\int_a^{x+h} f(t) dt - \int_a^x f(t) dt}{h} \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\int_x^{x+h} f(t) dt}{h} \\ &=^* \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(x) \cdot h}{h} = f(x) \end{aligned}$$

אם  $f$  רציפה, אז  $F(x) = \int_a^x f(t)dt$  גזירה ו  $F'(x) = f(x)$

## מסקנות

אם  $f$  רציפה, אז  $F(x) = \int_a^x f(t)dt$  גזירה ו  $F'(x) = f(x)$

מסקנות:

א. קשר בין אינטגרל לא מסוים לחישובי שטח...

## מסקנות

אם  $f$  רציפה, אז  $F(x) = \int_a^x f(t)dt$  גזירה ו  $F'(x) = f(x)$

מסקנות:

א. קשר בין אינטגרל לא מסוים לחישובי שטח...

ב. חישובי נגזרת:

$$\left( \int_0^x \tan(e^t) dt \right)' =$$

## מסקנות

אם  $f$  רציפה, אז  $F(x) = \int_a^x f(t)dt$  גזירה ו  $F'(x) = f(x)$

מסקנות:

א. קשר בין אינטגרל לא מסוים לחישובי שטח...

ב. חישובי נגזרת:

$$\left( \int_0^x \tan(e^t) dt \right)' = \tan(e^x)$$

## מסקנות

אם  $f$  רציפה, אז  $F(x) = \int_a^x f(t)dt$  גזירה ו  $F'(x) = f(x)$

מסקנות:

א. קשר בין אינטגרל לא מסוים לחישובי שטח...

ב. חישובי נגזרת:

$$\left( \int_0^x \tan(e^t) dt \right)' = \tan(e^x)$$

$$\left( \int_0^{\sin(x)} f(t) dt \right)' =$$



## מסקנות

אם  $f$  רציפה, אז  $F(x) = \int_a^x f(t)dt$  גזירה ו  $F'(x) = f(x)$

מסקנות:

א. קשר בין אינטגרל לא מסוים לחישובי שטח...

ב. חישובי נגזרת:

$$\left( \int_0^x \tan(e^t) dt \right)' = \tan(e^x)$$

$$\left( \int_0^{\sin(x)} f(t) dt \right)' = f'(\sin(x)) \cdot \cos(x)$$

# סיכום ביניים

הגדרנו  $\int_a^b f(x) dx$  כשטח

ראינו דוגמא של קירוב השטח

ראינו תכונות ודוגמאות

ראינו קשר לאינטגרל לא מסוים (אנטי-נגזרת)

## חישובי שטח

משפט (ניוטון-ליבניץ): אם  $F'(x) = f(x)$  לכל  $x$  ו  $f$  רציפה אז

$$\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$$

## חישובי שטח

משפט (ניוטון-ליבניץ): אם  $F'(x) = f(x)$  לכל  $x$  ו  $f$  רציפה אז

$$\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$$

הסבר:

א. נגדיר

$$G(x) = \int_a^x f(t) dt$$

וממשפט יסודי ידוע כי  $G'(x) = f(x)$  לכל  $x \in (a, b)$

## חישובי שטח

משפט (ניוטון-ליבניץ): אם  $F'(x) = f(x)$  לכל  $x$  ו  $f$  רציפה אז

$$\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$$

הסבר:

א. נגדיר

$$G(x) = \int_a^x f(t) dt$$

וממשפט יסודי ידוע כי  $G'(x) = f(x)$  לכל  $x \in (a, b)$

ב. לכן  $(F - G)' = 0$  ולכן הפונקציה  $F - G$  קבועה (ראינו). כלומר

$$G(x) = F(x) + c$$

עבור קבוע  $c$

## חישובי שטח

משפט (ניוטון-ליבניץ): אם  $F'(x) = f(x)$  לכל  $x$  ו  $f$  רציפה אז

$$\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$$

הסבר:

א. נגדיר

$$G(x) = \int_a^x f(t) dt$$

וממשפט יסודי ידוע כי  $G'(x) = f(x)$  לכל  $x \in (a, b)$

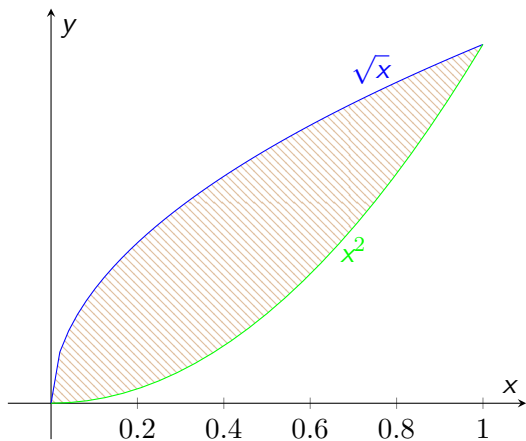
ב. לכן  $(F - G)' = 0$  ולכן הפונקציה  $F - G$  קבועה (ראינו). כלומר

$$G(x) = F(x) + c$$

עבור קבוע  $c$

ג. נשים לב  $c = -F(a)$  ולכן  $0 = G(a) = F(a) + c$

תרגיל: מהו  $\int_0^1 \sqrt{x} - x^2 dx$ ?



תרגיל: מהו  $\int_0^1 \sqrt{x} - x^2 dx$ ?

פתרון:

משפט (ניוטון-ליבניץ): אם  $F' = f$  ו  $f$  רציפה אז  $\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$

$$\int_0^1 \sqrt{x} - x^2 dx$$



תרגיל: מהו  $\int_0^1 \sqrt{x} - x^2 dx$ ?

פתרון:

משפט (ניוטון-ליבניץ): אם  $F' = f$  ו  $f$  רציפה אז  $\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$

$$\int_0^1 \sqrt{x} - x^2 dx = \left. \frac{2}{3}x^{3/2} - \frac{x^3}{3} \right|_0^1$$

תרגיל: מהו  $\int_0^1 \sqrt{x} - x^2 dx$ ?

פתרון:

משפט (ניוטון-ליבניץ): אם  $F' = f$  ו  $f$  רציפה אז  $\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$

$$\begin{aligned} \int_0^1 \sqrt{x} - x^2 dx &= \left. \frac{2}{3}x^{3/2} - \frac{x^3}{3} \right|_0^1 \\ &= \frac{2}{3}1^{3/2} - \frac{1^3}{3} - \left( \frac{2}{3}0^{3/2} - \frac{0^3}{3} \right) = \frac{1}{3} \end{aligned}$$

משפט: אם  $f$  רציפה ו  $g$  גזירה אז

$$\int_{g(a)}^{g(b)} f(x) dx = \int_a^b f(g(x))g'(x) dx$$

משפט: אם  $f$  רציפה ו  $g$  גזירה אז

$$\int_{g(a)}^{g(b)} f(x) dx = \int_a^b f(g(x))g'(x) dx$$

הסבר: נבחר  $F$  כך ש  $F' = f$

א. מניוטון ליבניץ  $\int_{g(a)}^{g(b)} f(x) dx = F(g(b)) - F(g(a))$

משפט: אם  $f$  רציפה ו  $g$  גזירה אז

$$\int_{g(a)}^{g(b)} f(x) dx = \int_a^b f(g(x))g'(x) dx$$

הסבר: נבחר  $F$  כך ש  $F' = f$

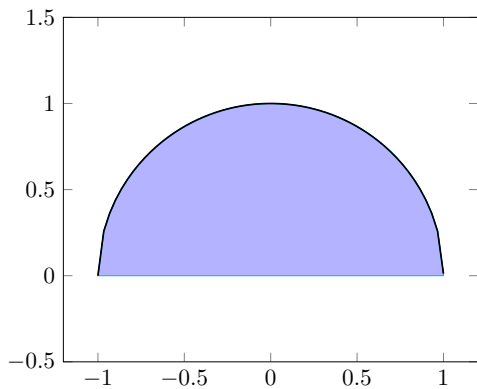
א. מניוטון ליבניץ  $\int_{g(a)}^{g(b)} f(x) dx = F(g(b)) - F(g(a))$

ב. ובדומה  $(F(g(x)))' = f(g(x))g'(x)$  גורר ש

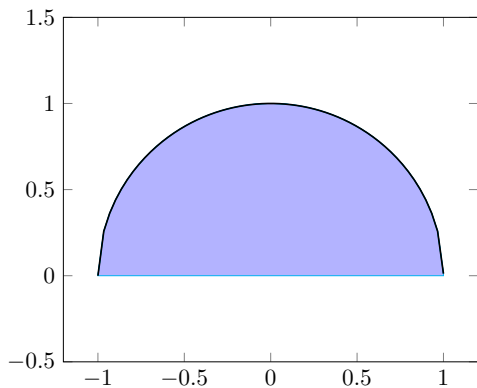
$$\int_a^b f(g(x))g'(x) dx = F(g(b)) - F(g(a))$$

תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?

תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?



תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?  $\frac{\pi}{2}$





תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?

פתרון:

$$\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx \underset{x=\sin(t), \frac{dx}{dt}=\cos(t)}{=} \int_{-\pi/2}^{\pi/2} \sqrt{1-(\sin(t))^2} \cos(t) dt$$

תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?

פתרון:

$$\begin{aligned} \int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx &= \int_{x=\sin(t), \frac{dx}{dt}=\cos(t)}^{-\pi/2}^{\pi/2} \sqrt{1-(\sin(t))^2} \cos(t) dt \\ &= \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt \end{aligned}$$

תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?

פתרון:

$$\begin{aligned} \int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx &= \int_{x=\sin(t), \frac{dx}{dt}=\cos(t)}^{-\pi/2}^{\pi/2} \sqrt{1-(\sin(t))^2} \cos(t) dt \\ &= \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt \end{aligned}$$

נשים לב  $\int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\sin(t))^2 dt$

תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?

פתרון:

$$\begin{aligned} \int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx &= \int_{x=\sin(t), \frac{dx}{dt}=\cos(t)}^{-\pi/2}^{\pi/2} \sqrt{1-(\sin(t))^2} \cos(t) dt \\ &= \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt \end{aligned}$$

נשים לב  $\int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\sin(t))^2 dt$

ולכן

$$2 \int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt + \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\sin(t))^2 dt$$

תרגיל: מהו  $\int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx$  ?

פתרון:

$$\begin{aligned} \int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx & \underset{x=\sin(t), \frac{dx}{dt}=\cos(t)}{=} \int_{-\pi/2}^{\pi/2} \sqrt{1-(\sin(t))^2} \cos(t) dt \\ & = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt \end{aligned}$$

$$\int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\sin(t))^2 dt$$

ולכן

$$\begin{aligned} 2 \int_{-1}^1 \sqrt{1-x^2} dx & = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 dt + \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\sin(t))^2 dt \\ & = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} (\cos(t))^2 + (\sin(t))^2 dt = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} 1 dt = \pi \end{aligned}$$

## רימן

הסבר כסכום רימן: בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה ו  $F' = f$ , ניתן לקרב השטח  $\int_a^b f(x) dx$  על ידי חלוקת  $[a, b]$  ל  $n$  קטעים ובחירת

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כך ש

$$\int_a^b f(x) dx$$

## רימון

הסבר כסכום רימון: בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה ו  $F' = f$ , ניתן לקרב השטח  $\int_a^b f(x) dx$  על ידי חלוקת  $[a, b]$  ל  $n$  קטעים ובחירת

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כך ש

$$\int_a^b f(x) dx \approx \sum_{i=1}^n f(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2$$

## רימון

הסבר כסכום רימון: בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה ו  $F' = f$ , ניתן לקרב השטח  $\int_a^b f(x) dx$  על ידי חלוקת  $[a, b]$  ל  $n$  קטעים ובחירת

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כך ש

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x) dx &\approx \sum_{i=1}^n f(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F'(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \end{aligned}$$



## רימן

הסבר כסכום רימן: בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה ו  $F' = f$ , ניתן לקרב השטח  $\int_a^b f(x) dx$  על ידי חלוקת  $[a, b]$  ל  $n$  קטעים ובחירת

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כך ש

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x) dx &\approx \sum_{i=1}^n f(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F'(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n \frac{F(x_i) - F(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}} \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \end{aligned}$$

## רימן

הסבר כסכום רימן: בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה ו  $F' = f$ , ניתן לקרב השטח  $\int_a^b f(x) dx$  על ידי חלוקת  $[a, b]$  ל  $n$  קטעים ובחירת

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כך ש

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x) dx &\approx \sum_{i=1}^n f(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F'(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n \frac{F(x_i) - F(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}} \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F(x_i) - F(x_{i-1}) \end{aligned}$$

## רימן

הסבר כסכום רימן: בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה ו  $F' = f$ , ניתן לקרב השטח  $\int_a^b f(x) dx$  על ידי חלוקת  $[a, b]$  ל  $n$  קטעים ובחירת

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כך ש

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x) dx &\approx \sum_{i=1}^n f(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F'(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n \frac{F(x_i) - F(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}} \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F(x_i) - F(x_{i-1}) \approx F(b) - F(a) \end{aligned}$$

## רימון

הסבר כסכום רימון: בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  רציפה ו  $F' = f$ , ניתן לקרב השטח  $\int_a^b f(x) dx$  על ידי חלוקת  $[a, b]$  ל  $n$  קטעים ובחירת

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כך ש

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x) dx &\approx \sum_{i=1}^n f(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F'(x_i) \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n \frac{F(x_i) - F(x_{i-1})}{x_i - x_{i-1}} \cdot (x_i - x_{i-1})^2 \\ &\approx \sum_{i=1}^n F(x_i) - F(x_{i-1}) \approx F(b) - F(a) \end{aligned}$$

## אורכים

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ , מהו האורך של הקו שהוא הגרף?

## אורכים

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  מהו האורך של הקו שהוא הגרף?

נחלק  $[a, b]$  באמצעות

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כמו קודם ונחשב

$\approx$  האורך

## אורכים

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ , מהו האורך של הקו שהוא הגרף?

נחלק  $[a, b]$  באמצעות

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כמו קודם ונחשב

$$\text{אורך הקטע ה-} i \approx \sum_{i=1}^n \text{האורך}$$

## אורכים

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$  מהו האורך של הקו שהוא הגרף?

נחלק  $[a, b]$  באמצעות

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כמו קודם ונחשב

$$\begin{aligned} \text{אורך הקטע ה-} i \text{ האורך} &\approx \sum_{i=1}^n i \\ &\approx \sum_{i=1}^n \sqrt{(x_i - x_{i-1})^2 + (x_i - x_{i-1})^2 (f'(x_i))^2} \end{aligned}$$



בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ , מהו האורך של הקו שהוא הגרף?

נחלק  $[a, b]$  באמצעות

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

כמו קודם ונחשב

$$\begin{aligned} \text{האורך} &\approx \sum_{i=1}^n \text{אורך הקטע ה- } i \\ &\approx \sum_{i=1}^n \sqrt{(x_i - x_{i-1})^2 + (f(x_i) - f(x_{i-1}))^2} \\ &\approx \sum_{i=1}^n \sqrt{1 + (f'(x_i))^2} (x_i - x_{i-1}) \end{aligned}$$

בהנתן  $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ , מהו האורך של הקו שהוא הגרף?

נחלק  $[a, b]$  באמצעות

$$x_0 = a, x_1, x_2, \dots, x_n = b$$

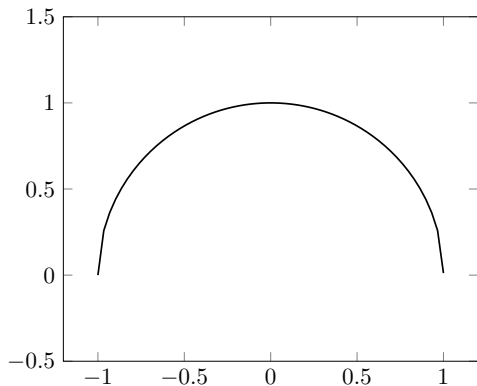
כמו קודם ונחשב

$$\begin{aligned} \text{אורך הקטע ה-} i \text{ האורך} &\approx \sum_{i=1}^n i \\ &\approx \sum_{i=1}^n \sqrt{(x_i - x_{i-1})^2 + (x_i - x_{i-1})^2 (f'(x_i))^2} \\ &\approx \sum_{i=1}^n \sqrt{1 + (f'(x_i))^2} (x_i - x_{i-1}) \rightarrow \int_a^b \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx \end{aligned}$$

תרגיל: מהו היקף מעגל ברדיוס אחד?

תרגיל: מהו היקף מעגל ברדיוס אחד?

נתבונן בפונקציה  $f(x) = \sqrt{1 - x^2}$



תרגיל: מהו היקף מעגל ברדיוס אחד?

נתבונן בפונקציה  $f(x) = \sqrt{1 - x^2}$  ונקבל שההיקף הוא שתיים כפול

$$\int_{-1}^1 \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx$$

תרגיל: מהו היקף מעגל ברדיוס אחד?

נתבונן בפונקציה  $f(x) = \sqrt{1 - x^2}$  ונקבל שההיקף הוא שתיים כפול

$$\int_{-1}^1 \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx = \int_{-1}^1 \sqrt{1 + \left(\frac{-2x}{2\sqrt{1-x^2}}\right)^2} dx$$

תרגיל: מהו היקף מעגל ברדיוס אחד?

נתבונן בפונקציה  $f(x) = \sqrt{1 - x^2}$  ונקבל שההיקף הוא שתיים כפול

$$\begin{aligned} \int_{-1}^1 \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx &= \int_{-1}^1 \sqrt{1 + \left( \frac{-2x}{2\sqrt{1-x^2}} \right)^2} dx \\ &= \int_{-1}^1 \sqrt{1 + \frac{x^2}{1-x^2}} dx \end{aligned}$$

תרגיל: מהו היקף מעגל ברדיוס אחד?

נתבונן בפונקציה  $f(x) = \sqrt{1-x^2}$  ונקבל שההיקף הוא שתיים כפול

$$\begin{aligned} \int_{-1}^1 \sqrt{1+(f'(x))^2} dx &= \int_{-1}^1 \sqrt{1+\left(\frac{-2x}{2\sqrt{1-x^2}}\right)^2} dx \\ &= \int_{-1}^1 \sqrt{1+\frac{x^2}{1-x^2}} dx \\ &= \int_{x=\sin(t)=-\pi/2}^{\pi/2} \sqrt{1+\frac{(\sin(t))^2}{1-(\sin(t))^2}} \cos(t) dt \end{aligned}$$



תרגיל: מהו היקף מעגל ברדיוס אחד?

נתבונן בפונקציה  $f(x) = \sqrt{1-x^2}$  ונקבל שההיקף הוא שתיים כפול

$$\begin{aligned} \int_{-1}^1 \sqrt{1+(f'(x))^2} dx &= \int_{-1}^1 \sqrt{1+\left(\frac{-2x}{2\sqrt{1-x^2}}\right)^2} dx \\ &= \int_{-1}^1 \sqrt{1+\frac{x^2}{1-x^2}} dx \\ &= \int_{x=\sin(t)}^{\pi/2} \sqrt{1+\frac{(\sin(t))^2}{1-(\sin(t))^2}} \cos(t) dt \\ &= \int_{-\pi/2}^{\pi/2} \frac{1}{\cos(t)} \cos(t) dt = \pi \end{aligned}$$

הגדרנו  $\int_a^b f(x) dx$  כשטח

מצאנו דרך לחשב באמצעות גבול

ראינו תכונות ודוגמאות

ראינו קשר לאינטגרל לא מסוים (אנטי-נגזרת)

ראינו כיצד לחשב אורכים

הקדמה

גבולות

רציפות

נגזרות, קצבים וקירובים

אינטגרלים ושטחים